

Dossier
Sisè Congrés de Periodistes de Catalunya

EL PERIODISME (IM)POSSIBLE

Andreu Buenafuente i Mònica Terribas
conversen i reflexionen sobre la professió

La conversa que van mantenir Andreu Buenafuente i Mònica Terribas al Congrés de Periodistes va permetre alguna cosa més que veure cara a cara a dos mediàtics del món de la informació. En realitat va ser una excusa per fer una crítica contundent -alguns cops seriosament, d'altres amb l'excusa de l'humor- a aspectes de l'ofici que preocupen, com les pressions polítiques, el paper de les noves tecnologies o la miopia d'alguns mitjans a l'hora de llegir la realitat.

TEXT LAURA SAULA

“No sé ben bé quina és la meua funció aquí”, bromeja animat Andreu Buenafuente a l'inici de la sobretaula del congrés. Al seu costat, Mònica Terribas es prepara per iniciar el que serà una entrevista mútua en què es desplegarà un ampli ventall de diferències, però també similituds, entre l'ofici d'informar i el d'entretenir.

“El periodisme i l'entreteniment estan una mica barrejats ara mateix”. Buenafuente dispara el tret de sortida i aclareix que fa uns anys el tall entre els dos sectors estava molt més clar. Terribas hi està d'acord, i afegeix que enquestes sobre la televisió mostren com molts espectadors acaben tenint com a referents informatius programes com *El intermedio*. “Un espai que té la voluntat de llegir l'actualitat, si bé també la llibertat de no haver de donar totes les dades”, reflexiona la periodista.

En defensa pròpia, Buenafuente creu que, avui en dia, aquests tipus de programes tenen al darrere una preparació periodística impensable fa uns anys. Es refereix al mateix director del programa de La Sexta, Miguel Sánchez, que contracta analistes i periodistes perquè es dediquin a llegir tots els mitjans, sobretot

els digitals. “Jo també em preparo més que mai”, confessa el presentador del programa televisiu *Late Motiv*.

Tot i això, Terribas es queixa que ara els periodistes es veuen obligats a fer gràcia i realitzar un periodisme que combini amb l'entreteniment per atraure el públic. Es refereix a notícies molt seguides als infor-

“LA GENT COMENÇA A CONFONDRE QUÈ
ÉS LA INFORMACIÓ I QUÈ ÉS L'ENTRETENIMENT”

MÒNICA TERRIBAS

matius i que estan a l'alçada de la “cobra” entre Bisbal i Chenoa. “La gent comença a confondre què és la informació i què és l'entreteniment”, adverteix.

APRETÓN NEOCON

“La Rosa Maria Calaf em va dir un dia: vosaltres, els ‘còmics seriosos’, podeu arribar a dir coses que els periodistes no poden”, explica Buenafuente. Una llibertat que, segons ell, ha viscut una regressió en els darrers anys. Tot un *apretón neocon* que mai s'hagués pensat que passaria. L'hu-

morista reconeix que sovint, de manera elegant, les empreses li diuen que no toqui certs temes. Unes pressions que, afegeix Terribas, ja no només provenen de partits polítics, sinó de tota mena d'empreses. “Això fa que, de vegades, et sentis que ets com una mena d'administrador d'espais, en comptes d'informació”, confessa la directora i presentadora d'*El matí de Catalunya Ràdio*.

Aquesta situació, admet Buenafuente, ha provocat que el món de l'entreteniment s'hagi posat molt les

piles. “Hem hagut d'aguditzar la nostra imaginació, la capacitat de dir entre línies i de treballar més els guions”, confessa. I no només s'han espavilat per oferir un servei a la població, sinó també perquè “la gent del carrer és molt més llesta que els mitjans de comunicació”.

Un exemple clar en aquest sentit, segons Buenafuente, és el WhatsApp, “el programa d'humor més negre i radical que existeix”. A través d'aquest canal es rep una informació humorística que no es podria difondre a través dels mitjans

Andreu Buenafuente i Mònica Terribas durant la conversa que van mantenir en el congrés, i en la qual van abordar diferents aspectes de la professió.

convencionals. Això per a ell és una prova evident que el carrer està demanant als humoristes que tirin endavant, que no es tallin. La seva conclusió, doncs, és que el món està empenyat i es troba en plena transformació. Davant d'això, Terribas es pregunta si els mitjans estan ajudant a reflectir aquest enuig.

“Estic una mica amoïnat amb el periodisme a nivell d'usuari”, confessa Buenafuente, qui reconeix que se li han caigut uns paràmetres que mai hagués pensat que caurien, cosa que l'ha obligat a buscar-se un “menú propi” per informar-se: “Ja no m'informo per mitjans, sinó per periodis-

"LA GENT DEL CARRER ÉS MOLT MÉS LLESTA QUE ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ"

ANDREU BUENAFUENTE

tes”. Això sí, també reconeix que potser tampoc era real el que hi havia abans, quan cada matí els lectors ja sabien quin

diari comprar. A parer seu, la societat s'ha transformat i, actualment, és un mosaic tan gran que els mitjans no es poden posar a l'alçada de la situació.

Sobre aquesta evolució dels periodistes com a marques pròpies, Terribas creu que es dona pel fet que els professionals sovint no treballen només per a un mateix mitjà, sinó que també comparteixen la informació a través de les xarxes socials. “Hi ha comptes de Twitter de periodistes que tenen el doble de seguidors que les vendes d'un diari”, apunta preocupada. En canvi, Buenafuente ho té clar: no s'ha de magnificar aquest tema, ja que les xifres solen estar massa inflades i impostades.

“El cas és que estem reaprenent què és el nostre ofici”, reconeix Terribas, que afegeix que en aquest reaprendre els professionals de la informació s'estan obsessionant més en les formes que generen

la supervivència del negoci que no pas en què fan. Buenafuente la frena: o en el que ens deixen fer, perquè també hi ha molta precarietat.

MOMENT DE CANVIS

Potser part del problema és, segons la periodista, que l'ofici és molt competitiu i això no ens permet dedicar-nos a pensar en el que està passant. Una opinió que difereix a la de Buenafuente, qui creu que els periodistes han estat massa temps creient que la crisi no feia amb ells. Per a l'humorista, la societat va més ràpida que el periodisme, de manera que, industrialment i professionalment, ara ens trobem que anem amb una mica de retard. “Se'ns ha escapat”, resumeix.

La periodista reflexiona. Si se'ns ha escapat, vol dir que realment no hem sabut fer l'única feina que teníem: llegir i observar la societat. “En què ens hem distret?”, es pregunta. No hi ha respostes clares. Per a Buenafuente, ens trobem immersos en

una època que d'aquí a uns anys sortirà als llibres d'història. “Estem just enmig d'una revolució”, afirma. I el triomf de Donald Trump li confirma encara més aquesta teoria. Un president que, d'altra banda, reconeix que és tot un regal per als còmics. “La seva elecció és un gran pas

"HI HA COMPTES DE TWITTER DE PERIODISTES QUE TENEN EL DOBLE DE SEGUIDORS QUE LES VENDES D'UN DIARI" MÒNICA TERRIBAS

per als còmics i una gran merda per a la humanitat”, bromeja provocant la rialla del públic.

Tornant al tema de la revolució en què la professió està immersa, Terribas mostra preocupació per si aquesta capgirarà o no l'ordre de les coses, perquè en cas contrari, “només serà una nova manera de mantenir el sistema”. Buenafuente reconduïx el tema: el que el preocupa és que en una època tan moguda un s'adoni que els mitjans de comunicació no estan explicant bé el que està passant de veritat. “Però què hem deixat d'explicar?”, dispara Terribas. Per a ella, és evident que cada mitjà té una línia editorial pròpia, encara que això no vol dir que no expliquin el que passa. Simplement ho fan des del seu punt de vista.

La periodista segueix insistint en el fet que estem molt preocupats per la supervivència econòmica de l'ofici i, en canvi, debatem poc sobre què ens passa realment. “Què passa amb les fonts, amb l'ús de les xarxes i amb la informació que ens arriba filtrada?”, es pregunta. Segons ella, entre tots estem erosionant l'ofici,

a partir del moment en què publiquem notícies que, tot i no ser periodísticament importants, “fan guanyar clics”.

Buenafuente intenta veure-ho des d'un punt de vista positiu i afirma que, malgrat la situació en què ens trobem, “s'estan recuperant valors molt interessants de pràctica periodística”. Per al còmic, actualment, s'ofereixen productes periodístics de qualitat amb entrevistes

en profunditat “impensables fa uns anys” i es declara fan dels nous mitjans que estan apostant pel bon periodisme. “*Al loro*, que no estem tan malament!”, afirma.

ALERTA AMB EL PINSO

Arribats al torn de preguntes del públic, als entrevistats se'ls qüestiona sobre els límits del periodisme i la comunicació. Terribas és contundent. “Jo no concebo cap activitat dels mitjans que no persegueixi la comunicació”, sentència. Una comunicació entesa com l'acte d'establir un nexa amb l'altre i que és imprescindible per traslladar el periodisme, sobretot

"S'ESTAN RECUPERANT VALORS MOLT INTERESSANTS DE PRÀCTICA PERIODÍSTICA. NO ESTEM TAN MALAMENT!" ANDREU BUENAFUENTE

quan parlem del sector audiovisual. Per a aquesta professional, el periodisme, més enllà de transmetre a l'altre una realitat, també suposa donar context a les persones perquè entenguin el món on viuen i puguin arribar a comprendre allò que les

envolta: “A mi cada vegada m'interessa menys el periodisme de titulars i més el de fons, que requereix entrevistes a persones que potser a priori no aporten titulars”. Per a Terribas, és aquest tipus de periodisme el que realment fa que competeixin uns mitjans contra els altres.

D'altra banda, Buenafuente reconeix que, en el seu dia a dia, tot i dedicar-se a l'entreteniment, és conscient que moltes vegades està entrant dins del periodisme. Un sector que respecta molt, però que considera que “se li hauria de trencar una mica la cotilla”.

Una altra de les preguntes és el clàssic sobre les alternatives fiables a l'hora de finançar els nous mitjans, més enllà de la publicitat. Terribas agafa la directa: “Es diu que el periodisme finançat per la publicitat ha fracassat. Parlem-ne”. Segons ella, si aquest model ha fracassat, és perquè els mitjans no han sabut administrar la relació entre la publicitat i el món empresarial. Això també vol dir, segons Terribas, que amb els nous mitjans i modalitats de finançament ens podem equivocar. Un exemple clar és el model de pagament de subscriptors, en què es corre

el risc d'escriure directament pensant en ells. “Alerta amb llums de neó: no caiguem en el parany de donar-los el pinso que volen menjar”,

adverteix Terribas. Correm, assegura, el perill de confondre el periodisme independent amb donar pinso als subscriptors, als quals els en devem el finançament. Alerta, doncs, de no establir-hi la mateixa dependència. **Ç**